

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО
ОБЛІКУ: СПІЛЬНІ Й ВІДМІННІ РИСИ

Маркуш Ноемі Ласлівна

Студентка IV-го курсу

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 10 /27 жовтня 2021 року

Науковий керівник:

Стойка Наталія Степанівна

к.е.н. доц.

Завідувач кафедрою _____:

Бачо Роберт Йосипович

доктор економічних наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2022 року

Протокол № _____ / 2022

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота

**ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО
ОБЛІКУ: СПІЛЬНІ Й ВІДМІННІ РИСИ**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студентка IV-го курсу

Маркуш Ноемі Ласлівна

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Стойка Наталія Степанівна**

к.е.н. доц.

Рецензент: **Шебештьєн Е.Г.**

Головний бухгалтер ТОВ «Голден нектар Україна»

Берегове
2022

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Számvitel és Auditálás Tanszék

**HAZAI ÉS KÜLFÖLDI PÉNZÜGYI SZÁVMITELI REDNSEZREK:
KÖZÖS ÉS MEGKÜLÖNBÖZTETŐ JELLEMZŐK**

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Márkus Noémi

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: Számvitel és adóügy

Témavezető: Sztojka Natália

gazdasági tudományok kandidátusa, docens

Recenzens: Sebestyén Edina

Golden Nektár Ukrajna Kft. főkönyvelője

Beregszász – 2022

TARTALOM

BEVEZETÉS MAGYAR NYELVEN	5
BEVEZETÉS UKRÁN NYELVEN	8
FEJEZET I. A SZÁMVITEL FEJLŐDÉSE ÉS ELMÉLETI ALAPJAI UKRAJNÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON.	12
1.1. A számvitel történelmi fejlődése. A világ számviteli rendszerei.	12
1.2. A számvitel történelmi létrejötte ukrájnában és magyarországon. A számviteli rendszerek fogalma és összetevői.	20
1.3. Jogi szabályozás és számviteli rendszerek.	23
FEJEZET II. A SZÁMVITEL MÓDSZERTANA UKRAJNÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON: ÖSSZEHASONLÍTÓ ASPEKTUS	30
2.1. A Golden nektár Ukrajna Kft. szervezeti-gazdasági jellemzői.	30
2.2. Számviteli módszerek: Ukrajna és Magyarország összehasonlítása.	38
2.3. Ukrajna és Magyarország számviteli rendszerében felmerülő aktuális kérdések (számviteli problémák)	47
FEJEZET III. A SZÁMVITEL RENDSZER FEJLŐDÉSE A GLOBALIZÁCIÓ ÉS INFORMATIZÁLÁS KONTEXTUSÁBAN	50
3.1. Mit takar a globalizáció, informatizálás.	50
3.2. A számviteli rendszer fejlődése a globalizáció hatása alatt.	53
3.3. A számviteli fejlődésének jövőbeli kilátásai Ukrájnában és Magyarországon.	57
KÖVETKEZTETÉSEK MAGYAR NYELVEN	61
KÖVETKEZTETÉSEK UKRÁN NYELVEN	63
FELHASZNÁLT IRODALOM	66
MELLÉKLETEK	73
ANNOTÁCIÓ MAGYAR NYELVEN	80
ANNOTÁCIÓ UKRÁN NYELVEN	82
ANNOTÁCIÓ ANGOL NYELVEN	84

ЗМІСТ

ВСТУП УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	5
ВСТУП УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	8
РОЗДІЛ 1. РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЙОГО ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ В УКРАЇНІ ТА УГОРЩИНІ.	12
1.1. Історичний розвиток бухгалтерського обліку, світові бухгалтерські системи.	12
1.2. Розвиток бухгалтерського обліку в Україні та в Угорщині: його поняття та складові.	20
1.3. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні та Угорщині.	23
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ТА В УГОРЩИНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ	30
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності підприємства ТОВ «Голден Нектар Україна»	30
2.2. Methodика бухгалтерського обліку: порівняльний аспект в Україні та в Угорщині	38
2.3. Актуальні питання методики бухгалтерського обліку в Угорщині та Україні	47
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ	50
3.1. Теоретичні підходи до понять глобалізація та інформатизація	50
3.2. Стан розвитку системи бухгалтерського обліку під впливом глобалізації	53
3.3. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні та Угорщині	57
ВИСНОВКИ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	61
ВИСНОВКИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	73
АНОТАЦІЯ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	80
АНОТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	82
АНОТАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	84

BEVEZETÉS

A számvitel tudományát az emberek gazdasági tevékenysége hozta létre és mozdította előre az évszázadok során. I. e. V-IV. században már szükségessé vált a vagyonról és forrásáról történő feljegyzések készítése. Ezek primitív módszerekkel valósultak meg, mint fákba, csontokba, kövekbe vagy bármely más véshető tárgyba történő bemetszéssel. Minden bemetszés egy-egy mértékegységet (akkoriban darab vagy súlyegység) jelentett. Mivel ezek a rögzítési módszerek a kor előrehaladtával alkalmatlanok lettek feladatuk teljesítésében, az emberek új megoldásokat próbáltak kialakítani, melynek következménye az írásbeliség létrejötte. Ezen kezdetleges feljegyzési technikák még nagyon messze álltak a számvitel jelenlegi értelmezésétől, inkább mondhatóak a leltárszerű feljegyzéseknek.

Napjainkra minden ország rendelkezik számviteli rendszerére vonatkozó nemzeti szabályozási rendszerrel. Illetve, megkülönböztetünk számos nemzetközi számviteli szabványt, standardot, amelyek alkalmazására külön jogszabályok vonatkoznak. Ide tartozik az IFRS (International Financial Reporting Standards) és a GAAP (Generally Accepted Accounting Standards), amely szintén rendelkezik alrendszerrel.

A téma aktualitása ezekben, a napjainkban létező számviteli rendszerek szerteágazóságában rejlik, ami megnehezíti az összeegyeztethetőséget mind az országok rendszerei, mind a nemzetközi standardok között. A számvitel harmonizáltsága, minden érintett fél számára való érthetősége pedig elengedhetetlen a könyvelésben. Ennél fogva választottam a hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek közös és megkülönböztető jellemzőinek kutatását.

A hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek kérdéseit, közös és megkülönböztető jellemzőit egyaránt tanulmányozták hazai és külföldi tudósok, akik közül kiemelhetjük K. Marx, V.A. Havrilenko, V.V. Szopko, F.F. Butinec, O.O. Terescsenko, O.J. Vivcsar, T.A. Horodnya és mások munkáit.

A diplomamunka célja a hazai és külföldi pénzügyi számvitel rendszerek elméleti és módszertani rendelkezéseinek alátámasztása, közös és megkülönböztető tulajdonságainak feltárása.

A cél elérése érdekében a következő *feladatokat* határoztuk meg:

1. tanulmányozni a számvitel történeti fejlődését, a világ számviteli rendszereit;
2. meghatározni a számvitel fejlődésének jellemzőit Ukrajnában és Magyarországon: fogalmait és összetevőit;
3. összehasonlítani a számvitel jogi szabályozását Ukrajnában és Magyarországon;
4. jellemezni a Golden nektár Ukrajna Kft. tevékenységét és összehasonlítani az ukrajnai és magyarországi vállalkozások típusait, szervezeti és jogi formáinak értelmezési sajátosságait;
5. tanulmányozni és összehasonlítani a magyarországi és ukrajnai számviteli módszereket;
6. tanulmányozni a számviteli módszertan aktuális kérdéseit Magyarországon és Ukrajnában;
7. meghatározni a globalizáció és az informatizáció fogalmának elméleti megközelítését;
8. jellemezni a számviteli rendszer állapotát a globalizáció fényében;
9. meghatározni a számvitel fejlődésének kilátásait Ukrajnában és Magyarországon.

A kutatás objektuma az ukrajnai és magyarországi pénzügyi számviteli rendszer, valamint a Golden nektár Ukrajna Kft és KRIMZON Kft.

A kutatás tárgya a hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek működésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdések összessége.

Kutatás módszere. A kutatás általános tudományos megismerési módszerek, összehasonlítási, általánosítási, csoportosítása, megfigyelési, felmérési, komplex értékelési, elemző eljárások alapján készült.

A kutatás eredményeinek gyakorlati jelentősége a számviteli rendszerek fejlesztése eredményeként Magyarországon és Ukrajnában létrejött nemzeti számviteli rendszerek összehasonlítása. Az összehasonlítást egy magyarországi korlátolt felelősségű társaság és egy ukrainai korlátolt felelősségű társaság példája szemlélteti és azonosítja e két ország számviteli rendszerének jövőbeli kilátásait.

A kutatás információs alapja. A kutatás alapját hazai és külföldi tudósok pénzügyi számvitelről szóló tudományos munkái, tudományos-gyakorlati konferenciák és szemináriumok anyagai, referencia és tájékoztató kiadványok, publikált statisztikák, oktatóanyagok, a Golden nektár Ukrajna Kft. és KRIMZON Kft. dokumentumai és pénzügyi jelentései, Ukrajna és Magyarország jogszabályi és normatív dokumentumai, illetve internetes források képezték.

Szakedolgozat szerkezete. A bevezetésben megalapozódik a téma aktualitása, a kutatás célja és célkitűzései, valamint a szakedolgozat gyakorlati jelentősége.

Az első fejezet a számvitel fejlődését és elméleti alapjait tárgyalja Ukrajnában és Magyarországon.

A második fejezet az ukrainai és magyarországi számvitel módszertanával foglalkozik: összehasonlítási aspektusok.

A harmadik fejezet a számviteli rendszer fejlesztési kilátásait vizsgálja a globalizáció és az informatizálódás fényében.

A szakedolgozat felépítése. A dolgozat 86 oldal nyomtatott szövegből, 19 táblázatból, 3 ábrából, bevezetésből, 3 fejezetből, következtetésekből és javaslatokból áll, 49 felhasznált forrásból és 4 mellékletből áll, 6 oldalon.

ВСТУП

Наука про бухгалтерський облік розвивалась разом з діяльністю людини починаючи V-IV століть до нашої ери. У XX. столітті виникла необхідність вести записи про багатство та джерела його походження і саме це було досягнуто за допомогою примітивних методів, таких як нарізи на деревах, кістках, каменях або інших об'єктах для гравіювання. Кожен наріз представляв одиницю вимірювання (тоді шматочки або одиниці ваги). Оскільки ці методи фіксації в міру розвитку стали непридатними для виконання своїх завдань, люди намагалися придумати нові рішення, що призвело до появи писемності. Ці рудиментарні методи запису були ще дуже далекі від поточної інтерпретації бухгалтерського обліку, а не записів, подібних до інвентаризації.

Сьогодні кожна країна має національну систему регулювання своєї системи обліку. Відповідно виділяємо низку міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, застосування яких регулюється окремим законодавством. До них належать МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності) та GAAP (Загальноприйняті стандарти бухгалтерського обліку), які також мають підсистеми.

Актуальність теми полягає в різноманітності наявних систем обліку, які існують сьогодні, що ускладнює сумісність як національних систем, так і міжнародних стандартів. Гармонізація бухгалтерського обліку та зрозумілість для всіх залучених сторін має важливе значення в бухгалтерському обліку. Тому вважаємо актуальним дослідити спільні та відмінні риси вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку, а за основу порівняння взяти системи бухгалтерського обліку України та Угорщини.

Питання вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку їх спільні й відмінні риси досліджували вітчизняні та іноземні вчені, серед

яких можемо виокремити: К. Маркс, В. А. Гавриленко, В.В. Сопко, Ф.Ф. Бутинець, О. О. Терещенко, О.Й. Вівчар, Т.А. Городня та інші.

Мета дипломної роботи бакалавра полягає в обґрунтуванні теоретичних та методичних положень з вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку та дослідженні їх спільних та відмінних рис.

Для досягнення поставленої мети в роботі виокремлені наступні завдання:

1) дослідити історичний розвиток бухгалтерського обліку, світові бухгалтерські системи;

2) визначити особливості розвитку бухгалтерського обліку в Україні та в Угорщині: його поняття та складові;

3) порівняти нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні та Угорщині;

4) охарактеризувати діяльність ТОВ «Голден Нектар Україна» та порівняти особливості трактування видів та організаційно-правових форм підприємств в Україні та Угорщині;

5) вивчити та порівняти методика бухгалтерського обліку України та в Угорщині;

6) дослідити актуальні питання методики бухгалтерського обліку в Угорщині та Україні;

7) визначити теоретичні підходи до понять глобалізація та інформатизація;

8) охарактеризувати стан розвитку системи бухгалтерського обліку під впливом глобалізації;

9) визначити перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні та Угорщині

Об'єктом дослідження виступає система фінансового обліку, в Україні та Угорщині та на ТОВ «Голден Нектар Україна» і ТОВ «KRIMZON».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних питань щодо функціонування вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку.

Методи дослідження. У ході дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання, методи порівняння, узагальнення, групування, спостереження, обстеження, комплексної оцінки, аналітичні процедури та ін.

Практичне значення результатів дослідження полягає в порівнянні національних систем обліку, створених в Угорщині та Україні в результаті розвитку систем обліку. Порівняння проілюстровано на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю в Угорщині та товариства з обмеженою відповідальністю в Україні та визначені майбутні перспективи бухгалтерських систем цих двох країн.

Інформативною базою дослідження. Основою дослідження стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем фінансового обліку, матеріали науково-практичних конференцій і семінарів, довідково-інформаційні видання, опубліковані статистичні дані, інструктивно-методичні матеріали, документи та фінансові звіти ТОВ «Голден Нектар Україна» та ТОВ «KRIMZON», законодавчі та нормативні документи України та Угорщини, інтернет-ресурси.

Структура кваліфікаційної роботи. У вступі обґрунтовується актуальність даної теми, мета та завдання дослідження, а також практична значимість дипломної роботи бакалавра.

У першому розділі роботи розглянуто розвиток бухгалтерського обліку та його теоретичні основи в Україні та Угорщині.

Другий розділ присвячено методиці бухгалтерського обліку в Україні та в Угорщині: порівняльний аспект.

У третьому розділі розглянуто перспективи розвитку системи бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації.

Структура дипломної роботи. Дипломна робота викладена на 86 сторінках друкованого тексту, ілюструється 19 таблицями, 3 рисунків та складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел із 49 найменувань і 4 додатків на 6 сторінках.

I.FEJEZET A SZÁMVITEL FEJLŐDÉSE ÉS ELMÉLETI ALAPJAI UKRAJNÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON

1.1. A számvitel történelmi fejlődése. A világ számviteli rendszerei.

Az elmúlt történelmi korszakok során a gazdaság mechanizmusa nagyban eltért a jelenkoritól. Barterkereskedelmet folytattak a világ minden táján hosszú évekig. A társadalmi- és a gazdaságban szüntelen bekövetkező változások azonban előirányozták egy új módszer létrejöttét, amely segítségével fel tudták becsülni az áruk és termékek értékét, hogy az értékesítő megfelelő fizetséget kapjon javaiért cserébe. Ezek a fizetőeszközök szerepét a koroknak megfelelő értékesnek vélt tárgyak, ásványok, fémek, fűszerek és más ritka eszközök töltötték be. Az új fizetési forma az idő múlásával megkövetelte a tranzakciók tárgyainak ellenőrzését és feljegyzését, vagyis egy kezdetleges számvitel meglétét a gazdaságban. [1, 14-15 o.]

Az ókorban az írásbeliség és a számtan kialakulása alapozta meg a számvitel első módszerének kialakulását - a leltározást. Az első írásos emlékek az ókori Egyiptomból és Babilóniából származnak. A több méter hosszú papirusztekercseken táblázatokba jegyezték fel az adatokat. Ezekből két vagy három példányt készítettek a raktárak vezetői. Először itt jelent meg a szintetikus és analitikus könyvelés. Ennek a primitív könyvelésnek a vagyon felbecsülése és mozgásának pontos leírása volt a feladata. [2, 8-9 o.]

Az Arab-félszigeten az adásvételek növekedése elősegítette egy mechanizmus kidolgozását – zakat, amely biztosítja a felelősségvállalást a pénz és javak kifizetését illetően. Később bevezették a számviteli könyvek vezetését és tervezetét, amelyet főként a vállalkozók vezettek. A zakat fontos szerepet töltött be az állam és az egyének üzleti tevékenységében egyaránt. Mindemelllett az Iszlám vallás (i. sz. 610-es években jött létre) szent irata, a Korán is előírja az adósságok és tranzakciók feljegyzését és rögzítését. [1, 16-18 o.]

Az ókori Rómában az adórendszer kialakulása és a hitelviszonyok gyors növekedése sarkallta a számvitel létrejöttét. Szisztematikus és kronológiai

sorrendben folyt a nyilvántartás. A szisztematikus nyilvántartást két kóddal jelölték: egyikben csak az eszközök és kalkulációk számlákat. A kronológiai nyilvántartásba csak az anyagi számlákat jegyezték fel. [2, 12 o.]

Az ókori Kína számviteli rendszere a kereskedők, egyházak és a vagyon mennyiségi ellenőrzésére szolgált. Feladata a tulajdonosok szerszámainak és rabszolgáinak számontartása, a tehetős személyek érdekeinek tiszteletben tartása volt. Az ókor végére világszerte elterjedt a számla bizonyos változatainak alkalmazása. Terhelési és mentességi számlákat készítettek, amelyek két részből álltak: elmaradás és kiadások (1.1.1. ábra). [2, 9 o.]

<i>Terhelési és mentességi számla struktúrája</i>			
<u>Elmaradás</u>	x	<u>Kiadás</u>	x
Bérek	x	Kiadott pénzösszeg	x
Egyéb nyugták	x	Fennmaradó összeg	x
Összesen	x	Összesen	x

1.1.1. ábra. Terhelési és mentességi számla felépítése

Forrás: Saját szerkesztés [3] alapján

A középkori Európában már széles körben alkalmazták a leltározás és a beszámoló módszerét. A leltároknak szisztematikus felépítésük volt, az épületek, háztartási gépek, termékek és az állatállomány külön csoportokat alkotott a dokumentumban. Külön vezették ki a gazdaság és a tulajdonos költségeit. A tranzakciókról kiállított beszámolókat könyvekben tartották számon, az esetleges javításokat csakis közjegyző végezhette. Erre a feladatra Angliában a XIII. században megjelent az auditor, egy minősített könyvelő, aki egyben ellenőrizte is a dokumentumokat. A számvitel fő feladata ekkor már a költségbecslés és a jövedelem ellenőrzése.

Ez az egyszerű könyvelési mechanizmus nem tudta ellátni feladatait. A vállalkozások méreti és szervezeti változásai mellett pedig a meglévő nyilvántartási rendszer alkalmatlanná vált. [2, 14 o.]

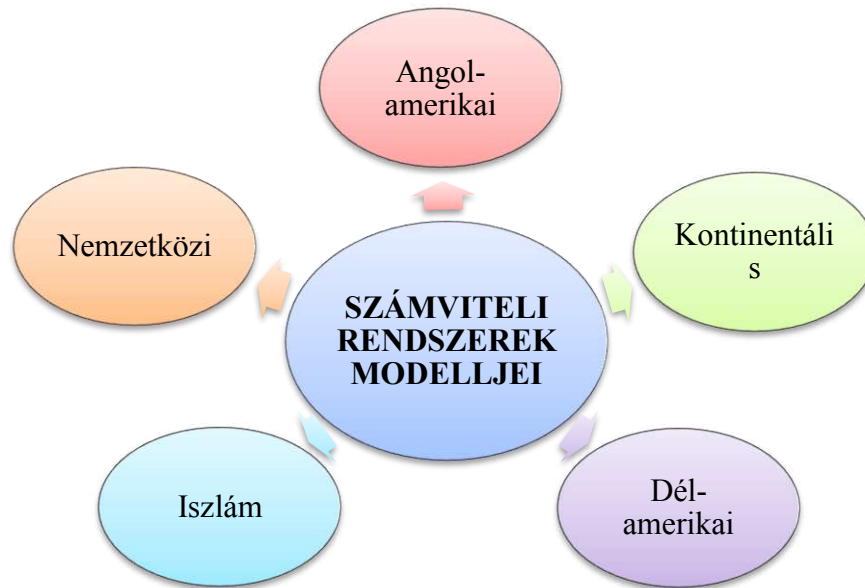
A XV. századi számvitel eredménye a kettős könyvelés létrejötte. Megalkotója Luca Pacioli, olasz matematikus és szerzetes, aki 1494-ben B. Cotruglival közösen kiadott könyvében - Summa de arithmetica, geometria, proportioni et proportionalita (Az aritmetika, a geometria, az arányok, az arányosságok összefoglaló tárgyalása) – leírta a kettős könyvelés módszerét. Munkájuk harmadik fejezetében a Tractatus XI. Particularis de computis et scripturis (Önálló XI. értekezés a számlákról és iratokról) a kettős könyvvitel szabályozásával és dokumentálásával foglalkoztak, melyben meghatározódnak a dokumentumok formai követelményei és fajtái, amelyek a következők: memoriál (az esemény azonnali bejegyzésre kerül, főként nagyobb vállalkozásoknál), napló (primanota), főkönyv, vagyonleltár, mérleg. [3, 4 o.]

A XVII. század végére létrejött egy olasz számviteli rendszer, amelyben a beszámolókat szintetikus és analitikus adatokkal egészítették ki. J. Savary, francia könyvelő, kidolgozta a számlarendet (szintetikus és analitikus számlákra bontva). [2, 18-33 o.]

Az első angol számviteli könyv szerzője H. Oldcastle, amelyben minden számlának két oldalát különböztette meg: debit és kredit. Az angol nyelvű országokban kialakult az angol-amerikai számviteli forma. Az amerikai könyvelők bizonyították, hogy a nyereség nem tükrözi a gazdasági tevékenység reális eredményét. Megkülönböztették a számvitel két fajtáját: a vezetőit és a pénzügyit. [2, 41 o.]

A különböző országok számvitelét történelmük, a számvitel módszereinek alkalmazása és szabályozása, a jogi személyek tevékenységének ellenőrzése határozza meg. Az adott állam nemzeti számviteli rendszere a jogi-, társadalmi- és politikai környezet kialakulásának és fejlődésének eredménye.

Napjainkban a világ minden országa rendelkezik saját számviteli rendszerrel, amelyet kódexek, törvények, nemzeti standardok, rendeletek, nemzeti számlák és egyéni módszertan jellemez. 1994-ben Gernon és Mick Müller négy csoportra osztotta a számviteli modelleket, amelyek kiegészültek a modern kor számviteli rendszerének egy újabb modelljével (1.1.2. ábra). [4, 7-9 o.]

1.1.2. ábra. A számviteli rendszerek modelljei

Forrás: saját szerkesztés

Az államokban létrejött nemzeti számviteli formák eltéréseit a XIX-XX. században kialakult számviteli modellek elterjedése sem oldotta meg maradéktalanul. A kontinentális modell standardjai nagyban eltértek a nemzetközi standardoktól. Az Európai Unió országaiban jelen levő számviteli összeférhetlenségek kiküszöbölése érdekében az Unió rendeleteket és irányelveket hozott létre tagállamai számára. Ezeket nem kötelező teljes mértékben teljesíteni, de tilos ellentétes nemzeti szabályokat alkotni. [4, 17-18 o.]

1.1.1. táblázat

Kontinentális, angol-amerikai, dél-amerikai és iszlám számviteli modellek összehasonlítása

S. sz.	Modell	Országok, ahol használják	Jellemzők	A számviteli információ orientáltsága
1	2	3	4	5
1	Kontinentális	Németország, Ausztria, Franciaország, Dánia, Svédország, Norvégia, Olaszország, Belgium, Görögország, Egyiptom, Spanyolország, Svájc, Portugália, Japán, Algéria, Kongói Demokrata Köztársaság, Kamerun, Luxemburg, Mali, Marokkó, Szenegál, Togo	- a számvitel szigorú törvények általi szabályozása; - szoros kapcsolatok kialakítása a vállalkozások és pénzügyintézetek között; - konzervativitás fenntartása a számviteli gyakorlatban; - a számviteli eljárások, dokumentáció és beszámolók egységesítése; a pénzügyi eredmény megbízhatóságának előnyben részesítése.	Az adózás és a makrogazdasági szabályzás állami igényeinek szem előtt tartása Beszámolók készítése a kormányzat és az adóhatóság számára
2	Angol-amerikai	Amerikai változat: USA, Kanada, Mexikó, Fülöp-szigetek, Japán. Angol változat: Nagy Britannia (Bahamák és Bermuda szigetek), Dél-Afrikai Köztársaság, Új-Zéland, Ausztrália, Írország, Hollandia. Vegyes változat: Zimbabwe, Izrael, India, Ciprus, Venezuela, Izland, Panama, Tanzánia, Uganda, Fidzsi szigetek, Közép-Amerika országai, Jamaica, Ghána, Zambia.	- korlátozott jogalkotási beavatkozás a számviteli szabályozás folyamatába; - nemzeti könyvelői szervezetek létrehozása; - a számviteli szabályozás szakmai szabványainak kidolgozása; - számviteli rendszer rugalmasságának fenntartása; - magas követelmények a könyvelők oktatási és képzettségi szintjével szemben; - a pénzügyi információellátottság biztosítása a felhasználók részére; - előnyben részesesíti az eszközök és kötelezettségek megbízható értékelését.	Befektetők és tőzsde résztvevőinek igényei Beszámolók, jelentések a hitelezők kéréseiről
3	Dél-Amerikai	Brazília, Argentína, Bolívia, Paraguay, Peru, Uruguay, Chile, Ecuador, Guyana	- elsődleges a számvitel törvény általi szabályozása és a számviteli módszerek egységesítése; a könyvelők alacsony szintű képzettsége;	A gazdaság állami szabályozásának és

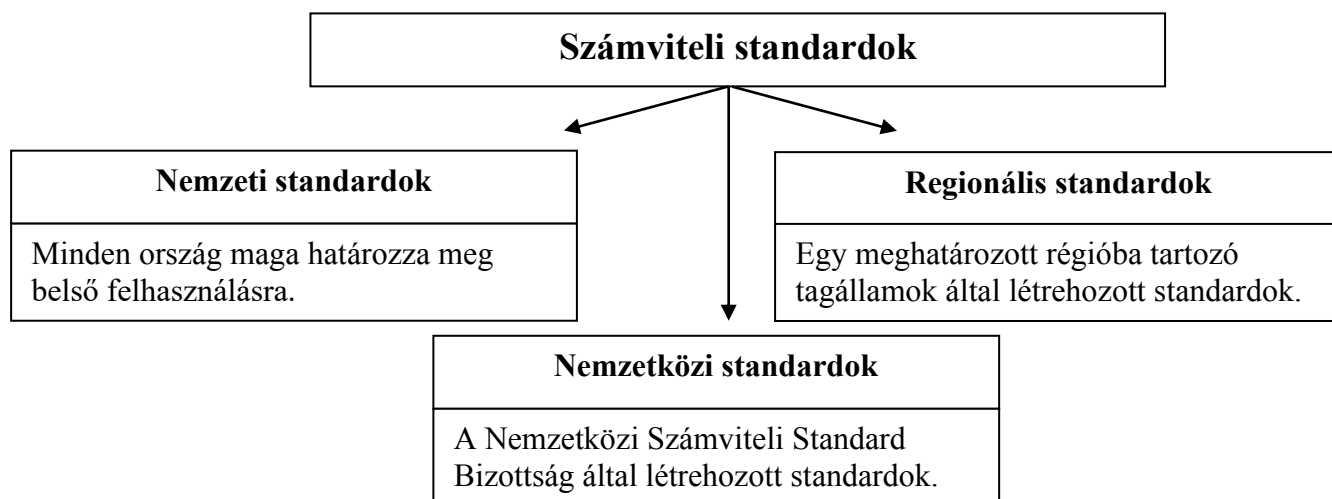
1	2	3	4	5
3	Dél-Amerikai		- az adók számviteli és beszámolási előírásoknak való megfelelés; - a pénzügyi eredmény és az adókötelezettség megbízható értékelését.	a gazdasági egységek tevékenységének adóztatásának szükségessége
4	Iszlám	Szaúd-Arábiai Királyság, Egyesült Arab Emírségek, Irán, Irak, Libanon, Pakisztán	- számvitel törvény általi szabályozása; - a számviteli standardok a bankintézmények számára; - a számviteli alapelvek megfeleltetése az iszlám vallási elveknek; - a természetes és jogi személyek kötelező adózása a szegények javára; - a számvitel változatosságának hiánya.	Állami adózási és gazdaságsszabályozási igények Az országokban jelen levő vallási és erkölcsi alapelvekhez

Forrás: saját szerkesztés

“Standard” angol eredetű szó, normát, szabványt, követelményt jelent. A számvitelben a standard szó a dokumentált könyvelési szabályok összességét jelenti. Minden ilyen szabály a számvitel terminológiáját, módszereit, lényegét egy adott esemény során. Ezeket 3 csoportra oszthatjuk: nemzeti (US GAAP, Ukrajna nemzeti számviteli standardjai, stb.), regionális (európai direktívák) és nemzetközi (IFRS). (lásd 1.1.3. ábra). [5, 23-24 o.]

A standardizálás kérdésével számos nemzetközi szervezet foglalkozik napjainkban is. A számvitel és pénzügyi beszámolás harmonizációjának két fontos összetevőjét különböztetjük meg [5, 14 o.]:

- elméleti-módszertani alap, ami összehangolja az alapelveket és módszereket (standardok);
- gyakorlati eszközök a számviteli gyakorlat összehangolására.

1.1.3. ábra Számviteli standardok típusai

Forrás: saját szerkesztés [5] alapján

Ezek lehetővé teszik a hatékony intézkedések kidolgozását a számvitel nemzeti és nemzetközi szintjének harmonizálására.

1973 és 2001 között a Nemzetközi Számviteli Standard Bizottság (IASC: International Accounting Standard Committee) kiadta az IAS standardokat. Ezután minden tőzsdén jegyzett vállalatnak az IAS-nek megfelelően kell elkészítenie beszámolóját. Az IASB (az IASC jogutódja) megjelenésétől kezdve az újonnan kiadott standardokat IFRS-nek nevezték. Ezek segítségével létrejött a különböző országok számvitelének közös “nyelve”.

Az IFRS hatékony eszköze az információk átláthatóságának és érthetőségének, amely nyilvánosságra hozza a gazdasági szubjektumok tevékenységét, megbízható alapot teremt a bevételek és kiadások elszámolására, az eszközök és kötelezettségek értékelésére. Alkalmazásának számos pozitív oldala ismert, mind a pénzügyi kimutatásokat készítő szervezetek, mind a külső felhasználók számára [6, 12 o.]:

- vezetői döntéshozatalhoz szükséges információkhoz való hozzáférés;

- kimutatások összehasonlíthatóságának biztosítása más szervezetekkel, függetlenül attól, hogy melyik országban található és milyen területen folytat gazdasági tevékenységet;
- külföldi befektetések és kölcsönök lehetősége, hozzáférés a külföldi piacokhoz, potenciális partnerek bizalmának növelése, információk megbízhatóságának biztosítása;
- a beszámoló összeállítási szabályainak betartása által nyújtott átláthatóság és számokban kifejezett értékek mellett a betűvel történő megnevezés jelenléte;
- magyarázatok a beszámolóhoz.

A történelem során a számvitel, mint tudomány, számtalan változáson esett át, amelyeket a földrajzi elhelyezkedés, kultúra, az államok sajátosságai és lakosságának szokásai idéztek elő. Ezen befolyásoló tényezők hatására különböző számviteli rendszerek jöttek létre: angol-amerikai (angolszász), kontinentális, dél-amerikai (latin-amerikai), iszlám és nemzetközi. Minden modell egy-egy hasonló körülményekkel és tulajdonságokkal rendelkező ország csoportra jellemző.

Az angol-amerikai modellt alkalmazó államok fő jellemzője a számviteli rendszerbe való korlátozott beavatkozás, míg a kontinentális esetén a szigorú törvények és a konzervativitás dominál. Dél-amerikai modell országaiban jelenlévő magas infláció és egyszerű számviteli rendszer teszi a modellt mindközül a legegyszerűbbé. Az iszlám rendszer ismertetője a magas szintű vallási megfelelés és a számvitel változatosságának hiánya. Ezen 4 modell közös tulajdonságait lényegében a nemzetközi modell foglalja össze: nemzetközi szakszervezetek, szabványok, rugalmasság, pénzügyi információellátottság, magas szintű képzettség, megbízható értékelés.

A Nemzetközi Számviteli Standardokat (IAS) felváltó Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) világszerte beépültek a nemzeti számviteli rendszerekbe. Az adaptáció mértéke minden országban más arányban

valósult meg. Egyes országok teljes mértékben beépítették számviteli rendszerükbe, míg mások csak bizonyos szegmenseit alkalmazzák. A nemzetközi standardok ezen változatos integrálása részben megkönnyítette, részben pedig megnehezítette az államok számviteli rendszerei közt meglévő differenciáltság megszüntetését.

1.2. A számvitel történelmi létrejötte Ukrajnában és Magyarországon.

A számviteli rendszerek fogalma és összetevői

A XIX. századi európai országokban rohamos fejlődésnek indult a számvitel, mint tudomány. Az ipari forradalom a gazdaság, a kereskedelem és az új iparágak növekedéséhez vezetett. Forgalomba kerültek váltók, beindult a csere- és hitelrendszer, a tőzsdei ügyletek. Ezek után megfogalmazták a számvitel különböző területeit, elméleteit, módszereit, alapelveit és problémáit, és így vált az “üzlet nyelvévé”.

Ukrajna a XIX. század végén és a XX. század közepén még nem létezett önálló államként és jelenlegi területei az Osztrák-Magyar Monarchia és Oroszország fennhatósága alatt álltak. Ebből kifolyólag, a nyugati területeken a számvitel a német, keleten pedig a fiatal orosz számviteli iskola befolyása alatt fejlődött. A XIX. század végén létrejött kulturális és tudományos felvilágosító szervezetek nagyban hozzájárultak a fejlődéshez. Megalakultak az első ukrán vállalkozások, biztosítási- és hitelszervezetek, amelyek a törvénynek megfelelően kötelesek voltak könyvelést vezetni és felelősséget vállalni kötelezettségeikért.[7, 23. o.]

A szuverenitás megszerzése után számos széleskörű gazdasági reformot hajtottak végre. Az államon belüli eltérések miatt szükség volt a számviteli és beszámolási rendszerek felülvizsgálására. Az új gazdasági módszerek új követelményeket támasztottak az információ minőségével kapcsolatban, főként a pénzügy területén.

1999. június 16-án elfogadták “A számvitelről és pénzügyi beszámolóról Ukrajnában” törvényt. 2007. november 24-én Ukrajna Miniszteri Kabinete

jóváhagyta “A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok Ukrajnában történő alkalmazásának stratégiáját” és meghatározták fő irányelveit. [8, 87-88. o.]

Magyarország számviteli rendszerének fejlődése a Kereskedelmi törvénnyel (1875. évi XXXVII. törvény) vette kezdetét, amely meghatározta a könyvviteli kötelezettséget. Külföldi mintákat vettek alapul, többnyire a német kereskedelmi törvényt alakították át a magyar gazdasági viszonyoknak és szokásoknak megfelelően. Ezek nem vonatkoztak a háztartásokra. A kereskedőknek minden év december 31. napján le kellett zárni könyvelésüket, leltárukat, eredmény kimutatásukat és mérleget készíteni. Eleinte a számvitel feladata a kereskedelemmel kapcsolatos ügyletek eredmény kimutatása volt, majd később követelménnyé vált az ellenőrizhetőség. [9, 24-39 o.]

A több évnyi történelmi és gazdasági előrehaladásnak köszönhetően megalkották Magyarország első önálló számviteli törvényét, az 1968. évi 33. törvényerejű rendeletet – amely szabályozta a könyvvitelt és az érte vállalt felelősséget, valamint az adatszolgáltatás rendszerét. A 60-as évekbeli vállalkozások már önállóbbak lettek és kibővült tevékenységi körük. Ez volt a törvényerejű rendelet létrejöttének fő oka: egy magasabb szintű számviteli jogszabály szükséglete. [9, 24-39 o.]

A rendszerváltás után az országban kialakult piacgazdaság hatékony működése egy olyan számviteli rendszert igényelt, amely a piac minden szereplőjének megbízható információval tud szolgálni és megfelel az új piaci körülményeknek. Az újonnan létrehozott törvények még sok változtatáson estek át. Az 1991. évi már szinte teljesen megfelelt az Európai Unió normáinak, gyakorlati alkalmazása mégis sok nehézségbe ütközött.

A 2000. évi C. törvény, amely számviteli alapelveiben megegyezik az 1991. évivel, van jelenleg hatályban. Ez minden gazdasági szereplőre kiterjed, kivételt képeznek az egyéni vállalkozók, egyéni cégek, polgári jogi társaságok, építőközösségek és a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi kereskedelmi képviselője. Ezen kivételek oka az eltérő adózás.

Kormányrendeletek szabályozzák az államháztartási- és egyéb szervezeteket, valamint a Magyar Nemzeti Bankot [9, 54-57 o.].

1.2.2. táblázat

A számvitel fogalma ukrain szakirodalom alapján

№	Forrás	Meghatározás
1	Ukrain törvénye „A számvitelről és pénzügyi beszámolókról Ukrajnában”	A vállalkozás tevékenységére vonatkozó információ azonosításának, mérésének, nyilvántartásának, felhalmozásának, általánosításának, tárolásának és továbbításának folyamata a külső és belső felhasználók számára döntéshozatalhoz.
2	O. Sz. Orlova [10]	Ez a megszakítás nélküli és folyamatos módja a gazdálkodás alanya által végzett és dokumentált pénzügyi-gazdasági tevékenység megfigyelésének, regisztrálásának, kimutatásának és ellenőrzésének, illetve az alany gazdasági tevékenységére vonatkozó információ általánosításának és átadásának a gazdasági-jogi döntéshozatal céljából.
3	J. A. Veriga, V. O. Vinahoroda, N. V. Firszoza [11]	A gazdaság minden alanya számára kötelezően, az állam által egyértelműen előírt, végrehajtásának szabályai azonosak minden vállalkozásra nézve, nyílt információ és a számvitel minden tárgyára vonatkozik, külső- és belső felhasználók számára készül és értékkel rendelkező mutatókat tartalmaz, amelyek szükségesek a gazdálkodó külső kapcsolatainak azonosításához a pénzügyi beszámoló elkészítéséhez.
4	O.V. Palcsuk, V.M.Szavcsenko, I.V.Ruzmajkina [12]	A számvitel egy komplex, a vállalkozás gazdasági tevékenységét tükröző információs rendszer, amelynek minden vállalkozásnál megvannak a maga sajátosságai. Ezért felépítése nagymértékben függ az adott vállalkozási tevékenységet folytató gazdasági szubjektum szervezeti, és technológiai jellemzőitől, stratégiáitól és fejlesztési prioritásaitól.
5	S. Irina, R. Natalia [13]	Lényegében a számvitelnek a hatékony információforrás eszközének kell lennie minden érdekelt felhasználó számára. Ukrajnában azonban az állami szinten a számvitelre elsősorban az állami szabályozás eszközeként tekintenek, nem pedig az üzleti élet és a társadalom számára történő hatékony információ biztosításának eszközére.

Forrás: saját szerkesztés

1.2.3. táblázat

A számvitel fogalma magyarországi szakirodalom alapján

Nº	Forrás	Meghatározás
1	Csepreginé Gallasz Andrea – Török Tamás Pál [14]	Egy olyan információs rendszer, amelyben a gazdálkodók előre meghatározott keretek között számot adnak az üzleti év során folytatott tevékenységükről.
2	Takács András – Márkus Gábor [15]	Olyan tevékenységek összessége, amelyek célja az objektív információszolgáltatás az adott gazdálkodó szervezet vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről mind a belső, mind a külső felhasználók számára.
3	Pallas Nagy Lexikona [16]	Azoknak a feljegyzéseknek az összessége, amelyekből valamely vagyonnak vagy vagyonszerzésnek kezeléséről, felhasználásáról és időszaki állásáról számszerű felvilágosításokat lehet meríteni.
4	Laáb Ágnes[17]	A számvitel a vállalkozás működése során bekövetkezett gazdasági események előre meghatározott rendszerben történő megfigyelése, mérése, feljegyzése, ellenőrzése, elemzése és közlése.
5	Tangl A.[18]	Egységes elveken és módszereken alapuló elszámolási rendszer, amelynek felépítését és működését a törvényi előírásokon kívül alapvetően a belőle származtatható adatok és azok felhasználási területei határozzák meg.

Forrás: saját szerkesztés

Mint történelmi kialakulásukból is látható, mindkét állam más-más ország fennhatóságából szabadulva, de annak számviteli rendszerének mintájára kezdte kialakítani saját nemzeti számviteli rendszerét. Szakirodalmaik áttekintése megmutatja, hogy minden kutató egyetért abban, hogy a számvitel egy információs rendszer, amely az érdekelt felek, felhasználók számára biztosítja a releváns információkat a gazdasági egység pénzügyi helyzetéről és elősegíti a szubjektum vezetőinek döntéshozatalát. Ezek mellett, a számvitel, az állami szabályozás eszköze is a vállalkozói tevékenység szférájában.

1.3. Jogi szabályozás és számviteli rendszerek

Ukrajna számviteli rendszerét “A számvitelről és pénzügyi beszámolóról Ukrajnában” című törvény és a Nemzeti számviteli standardok szabályozzák. Ebben meghatározásra kerülnek a számviteli fogalmak, alapelvek (lásd

1.3.4. táblázat), a számvitel állami szabályozása, a számviteli módszerek kritériumai, alkalmazásuk módja és szükséges dokumentumaik. A gazdaság szubjektumai a vállalkozások. Az ország 30 nemzeti számviteli standarddal rendelkezik, számlatükre és beszámolóinak paraméterei eltérnek a környező országokétól.

1.3.4. táblázat

Ukrajna számviteli alapelvei

Nº	Megnevezés	Tartalma
1.	Teljes kimutatás	A pénzügyi beszámoló minden információt tartalmaz a gazdasági események eredményeiről.
2.	Autonómia	Minden vállalkozás egy különálló jogi személynek minősül, amely vagyona és kötelezettsége elkülönítendő a vállalkozó tulajdonától.
3.	Következetesség	A kiválasztott számviteli politika állandó alkalmazása, változtatás csak törvényileg előírt helyzetben történhet.
4.	Állandóság	A vállalkozási tevékenység fenntartásából kiindulva értékeli az aktívákat és passzívákat.
5.	Jövedelmek és kötelezettségek felszámolása	A jövedelem és költségek a számvitelben és pénzügyi beszámolóban a keletkezés időpontjában kerülnek kimutatásra, függetlenül attól, hogy a pénzeszközök mikor érkeztek be.
6.	Tartalom elsődleges a formával szemben	A gazdasági események tartalmuk szerint könyvelődnek el, nem pedig jogi formájuk alapján.
7.	Egységes pénznem	Minden tranzakció egységes pénznemben történő kimutatása a beszámolóban.

Forrás: saját szerkesztés [19] alapján

A számvitel szabályozását 5 szintre bonthatjuk [20, 394-395 o.] :

1. Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa által – kódexek (pl. Gazdasági, Polgári), Ukrajna törvényei (pl. “A számvitelről és pénzügyi beszámolóról Ukrajnában”, “A vállalkozás nyereségadójáról”);
2. Ukrajna Elnöke és Miniszteri Kabinete által – rendeletek és kiáltványok (pl. “Az átlagbér kiszámításáról a bérek kötelező állami társadalombiztosítás szerinti kiszámításához”; “Az egyszerűsített adó-, számviteli- és beszámoló rendszerről”);
3. Ukrajna Pénzügyi Minisztériuma által – nemzeti számviteli standardok, számlatükör, számviteli nyilvántartások;

4. Nemzeti Bank, Állami Adóhatóság, Állami Statisztikai Hivatal és egyéb hivatalok – szabályzatok, rendeletek, módszertan (pl. külföldi valutában történő készpénzes tranzakciókra vonatkozó rendeletek, nem készpénzzel történő tranzakciókra vonatkozó utasítások);
5. A vállalkozás tulajdonosa a könyvelővel együttműködve – a vállalkozás számvitelének megszervezése és vezetésére vonatkozó döntések.

A számvitelről szóló törvény hatálybalépésével az ehhez kapcsolódó egyéb normatív-jogi dokumentumokat és törvényeket összhangba kellett hozni, az ellentmondások elkerülése érdekében. A harmonizáció 2000. január 1-én kezdődött Ukrajna következő törvényeivel [5, 34-35 o.]:

- “A gazdasági tevékenységről”, 18 cikkely;
- “A vállalkozásokról Ukrajnában”, 20. cikkely, 1,4 pont (jelenleg hatályon kívül);
- “A vállalkozásról”, 8. cikkely;
- “Ukrajna Kódexe az adminisztratív szabálysértésekről”, 164. cikkely.

Azokra a számviteli kérdésekre, amelyekre a jelenlegi nemzeti számviteli standardok nem vonatkoznak, a hatályban lévő normatív-jogi szabályok felelnek, amennyiben nem mondanak ellent egyéb standardoknak. A nemzeti standardok szerinti könyvelés esetén Ukrajna Pénzügyi Minisztériuma által meghatározott követelményeket kell figyelembe venni [5, 36 o.]:

- “A vállalkozások és szervezetek aktíváinak, saját tőkéjének, kötelezettségeinek és gazdasági tevékenységének számlatükre” és az ehhez tartozó útmutató;
- Ukrajna Pénzügyi Minisztériumának “Az éves pénzügyi beszámoló mellékleteiről” szóló rendelete;
- “Módszertani irányelvek a számviteli nyilvántartások alkalmazásához”;

- Ukrajna Pénzügyi Minisztériumának rendelete “A számlák levelezéséről”.

A vállalkozások és szervezetek számlatükre 3 fejezetből és 10 osztályból áll (0-9. osztály). A számlák kódja 3 számjegyből tevődik össze: osztály száma, szintetikus- és alszámla szám. Saját megítélés szerint bővíthető analitikus számlává, egyéni kódolással.

Ukrajnában 4 számlatükör típust különböztetünk meg:

1. A vállalkozások és szervezetek aktíváinak, saját tőkéjének, kötelezettségeinek és gazdasági tevékenységének számlatükre;
2. Költségvetési szektor számlatükre;
3. Ukrajna Nemzeti Bankjának számlatükre;
4. Ukrajna kereskedelmi bankjainak számlatükre.

Az Ukrajnában alkalmazott beszámolók fajtái: éves-, egyszerűsített éves- és konszolidált éves beszámoló. A beszámolási időszak megfelel a naptári évnek vagy legfeljebb 15 hónapot ölelhet fel. A mérleg fordulónapja december 31, közzétételének dátuma pedig február 20. Magába foglalja a mérleg, az eredménykimutatás, a saját tőke kimutatás, a pénzeszközök mozgásáról szóló kimutatás, a megjegyzéseket a pénzügyi beszámolóhoz és az információs szegmensek adatait. A 0, 7, 8 és 9-es számlaosztályok nem szerepelnek a mérlegben, ezeknek sem nyitó, sem pedig záró szaldójuk nincs. [21].

Ukrajna Nemzeti Számviteli Standardjainak alkalmazása kötelező minden, törvény által létrehozott és pénzügyi beszámoló készítésére kötelezett szervezet és jogi személy számára, tulajdoni formától függetlenül. Nem alkalmazzák államháztartási intézmények és azon jogi személyek, amelyek nemzetközi beszámolási standardok alapján (IFRS) készítik beszámolóikat. Az államháztartási szektor saját nemzeti számviteli standardokkal rendelkezik. Ukrajna jelenleg 30 hatályban lévő nemzeti számviteli standarddal rendelkezik. [23]

Minden vállalkozás köteles pénzügyi beszámolót készíteni Ukrajna törvénye és normatív-jogi dokumentumai alapján. A pénzügyi beszámolót a vállalkozás vezetője (tulajdonosa) vagy arra felhatalmazott személy és a könyvelő (vagy ha könyvelői tevékenységet folytató vállalkozás végzi a vállalkozás könyvelését, akkor annak vezetője vagy megbízott embere) írja alá. Ezen kimutatások időben történő, teljes benyújtásáért és közzétételéért a vállalkozást irányító felhatalmazott személy vagy a tulajdonos a felelős.

Köteles IFRS szerinti pénzügyi beszámolót készíteni:

- nyílt részvénytársaságok;
- közérdekű vállalkozások;
- kitermelő tevékenységet folytató vállalkozások;
- egyéb vállalkozások, amelyek listáját Ukrajna Miniszteri Kabinete határozza meg.

A felsoroltakon kívül minden vállalkozás maga dönt a nemzetközi standardok alkalmazásáról a pénzügyi beszámolóban és a konszolidált pénzügyi kimutatásokban. [19]

Minden ország sajátos számvitelére jellemzően Magyarországon is jelen van a vállalkozások méret szerinti csoportosítása, a számviteli számlatükör, a beszámolók kritériumai és fajtái. Számlaszámok kettőtől négy számjegyig terjednek. A mérleg összeállításának A és B változata engedélyezett a törvény szerint.

A B verzió meghatározza a befektetett- és forgóeszközök, az aktív időbeli elhatárolások értékét, az egy éven belül esedékes kötelezettségeket és a passzív időbeli elhatárolásokat, az hosszú lejáratú kötelezettségeket és a saját tőkét. Ezek után kiszámítja a forgóeszközök és rövid lejáratú kötelezettségek különbségét és az eszközök összértékét [24].

Magyarországon alkalmazott beszámolók fajtái: éves beszámoló, egyszerűsített éves beszámoló, mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló és konszolidált éves beszámoló. Ezeket a mérleg, eredménykimutatás és üzleti

jelentés alapján állítják össze, naptári év szerinti időszakra. A mérleg fordulónapja december 31, a beszámoló közzétételének napja május 31. Az eredményeket a nemzeti valutában, magyar forintban (HUF) vannak kifejezve [21].

Magyarország számviteli szabályozása 3 szintre oszlik [23, 21-22. o.]:

1. globális (közösségi) – megfogalmazódnak az előírások, amelyeket a nemzetgazdasági számviteli környezet definiálásakor közvetlenül vagy közvetetten figyelembe kell venni. Ide tartozik: EU irányelvek, nemzetközi számviteli standardok.

2. nemzetgazdasági – az állam jogalkotási tevékenysége által határozza meg a kötelező jellegű nemzeti számviteli kereteket, amely egy egységes törvényben, illetve kormány- és pénzügyminiszteri rendeletekben nyilvánulnak meg.

3. gazdálkodói – a magasabb szintű szabályok leképezését, a gazdálkodói környezet egyediségét is kifejező eljárások, módszerek megfogalmazása, amelyek a számviteli politikában öltenek testet.

1.3.5. táblázat

Magyarország számviteli alapelvei

Nº	Megnevezés	Tartalma
1	2	3
1.	Vállalkozás folytatása	A vállalkozási tevékenység fenntartásából kiindulva értékeli az aktívákat és passzívákat.
2.	Teljesség	A pénzügyi beszámoló minden információt tartalmaz a gazdasági események tényleges és potenciális eredményeiről.
3.	Valódiság	A beszámolóban és könyvvitelben szereplő adatoknak bizonyíthatónak és megállapíthatónak kell lenni a számviteli törvényben előírtak alapján.
4.	Világosság	A beszámoló és könyvvitel átláthatósága és érthetősége a számviteli törvényben előírtak alapján.
5.	Következetesség	A beszámoló tartalma és formájának állandósága és összehasonlíthatósága, a számviteli politika alkalmazása.
6.	Folytonosság	A záró adatoknak meg kell felelni a tárgyévi nyitó adatoknak a mérlegben. Ezek módja csak törvény által előírt helyzetben változtatható.
7.	Összemérés	Az beszámoló időszak eredménye a bevételek és költségek, ráfordítások különbsége.
8.	Óvatosság	Ha bármilyen információ realitása bizonytalan, nem készíthető eredménykimutatás.

1	2	3
9.	Bruttó elszámolás	A számvitelben és beszámolóban a kötelezettségeket, kiadások nem lehet a bevételekkel szemben elszámolni.
10.	Egyedi értékelés	Leltárak tételes értékelése, eszközök és kötelezettségek egyedi rögzítése a nyilvántartásban.
11.	Időbeli elhatárolás	A több éven át tartó események hatását időarányosan kell elosztani az alap- és beszámoló időszak között.
12.	A tartalom elsődleges a formával szemben	A jogi forma másodlagos a gazdasági esemény tényleges gazdasági tartalmával szemben.
13.	Lényegesség	A beszámolóban közölt információknak lényegesnek kell lennie, mivel hatást gyakorol felhasználóinak döntésére.
14.	Költség-haszon összevetése (gazdaságosság)	A beszámolóban közzétett információk hasznosságának arányosnak kell lennie előállításának költségeivel.

Forrás: saját szerkesztés [24] alapján

Magyarországon megkülönböztetjük a számvitel következő fajtáit:

- pénzügyi számvitel – információt szolgáltat a vállalkozás külső felhasználóinak a beszámolók közzététele által.
- vezetői számvitel – a vállalkozás vezetőinek nyújt információt a vállalkozás teljesítményéről és eredményeiről.

A számviteli, mint információs rendszer kialakulását és fejlődését minden kutatója másként csoportosítja, nincs egyetlen egységes elmélet. Általánosítva, a számvitel kialakulásának és fejlődésének korszakait 3 periódusra tagolom:

1. Genézis – a kezdetektől a XIII. század vége – XIV. század elejéig. A kezdetleges könyvelés megjelenése primitív módszerek alkalmazásával.

2. Innovációs periódus – a meglévő számviteli módszerek adaptálódása és újak létrejötte a pénzorientált világ számára szükséges információ ellátottsághoz, Luca Pacioli és a könyvelés további „atyjainak” tevékenykedése.

3. Szegmentációs periódus – a számviteli rendszerek szegmentálódása, minden állam létrehozza a saját nemzeti számviteli rendszerét, majd a harmonizáció érdekében megalkotott nemzetközi standardok bizonyos mértékű adaptációja.

Ezen 3 korszak a számvitel fő eseményei alapján különülnek el egymástól: a primitív módszerek, amelyeket felváltanak a professzionálisak, majd pedig ezeket alapul véve minden állam kialakítja saját rendszerét.

KÖVETKEZTÉS

A történelem során a számvitel, mint tudomány, számtalan változáson esett át, amelyeket a földrajzi elhelyezkedés, kultúra, az államok sajátosságai és lakosságának szokásai idéztek elő. Ezen befolyásoló tényezők hatására különböző számviteli rendszerek jöttek létre a világ különböző országaiban: angol-amerikai (angolszász), kontinentális, dél-amerikai (latin-amerikai), iszlám és nemzetközi. Minden modell egy-egy hasonló körülményekkel és tulajdonságokkal rendelkező ország csoportra jellemző.

Ukrajna Nemzeti Számviteli Standardjai előírják a pénzügyi beszámoló módszereit és elkészítésének folyamatát, különböző gazdasági események és tranzakciók könyvelését, valamint az aktívák és passzívák tételeinek számvitelét. Jelen vannak a törvény által egységesen alkalmazandó számviteli módszerek és alapelvek, a számlatükör, beszámolók egységes formái és más könyvelésben felhasználandó eszközök. Ezen állami számviteli szabályozás megfigyelhető Magyarországon is. Az állami szabályozás szintjei mindkét országban eltérőek. Ukrajnára nézve 3 fő szabályozási szintet különböztetünk meg: nemzetközi, állami és belső. Magyarország esetében pedig 4 ilyen szint van jelen: nemzetközi, regionális (EU), állami és belső. E két ország számvitelére hatást gyakorol állami adórendszerük, amelyek közt hatalmas eltérés figyelhető meg, mind az adó felszámolása, mind adóalapjaik között. A példavállalkozásokról elmondható, hogy mindkettő korlátolt felelősségű szervezeti formába sorolható, egyszerűsített pénzügyi beszámolót készít és aktív tevékenységet végzett az elmúlt években.

A Golden nektár Ukrajna Kft. általános adórendszeren tevékenykedik, ami azt jelenti, hogy ÁFA és nyereség adófizető, ezeken kívül pedig fizeti a kötelező egységes szociális járulékot munkavállalói után.

A pénzügyi eredmények tanulmányozásából látható, hogy a Golden nektár 2018 és 2020 végén nyereséges, míg 2019 és 2021 végén veszteséges volt. Az értékesítésből származó bevétel 2018-tól 2020-ig folyamatosan növekedett,

majd 2021-ben csökkent több mint 35,5 ezer UAH-val. A tiszta nyereség szintén így ingadozott, és a 2021-es tárgyév veszteséges lett. A Golden nektár fejlődését tekintve nem teljesítette a „vállalkozásfejlesztés aranszabályát”.

A KRIMZON Kft. szintén egyszerűsített beszámolót készít éves benyújtási rendszerességgel. Eredménykimutatását összköltség eljárással készíti, a vállalkozás költségeit elemeire bontva mutatja ki. A következő költségtételekkel rendelkezik: anyagjellegű-, személyi jellegű-, értékcsökkenési- és egyéb ráfordítások. A vállalkozás pénzügyi mutatóinak elemzéséből látható, hogy jövedelmező és nyeresége minden évben növekedett, 2020-ról 2021-re pedig több mint kétszeres növekedés volt jelen. A KRIMZON Kft. mutatóinak növekedési tendenciáinak megvizsgálása alapján kiderül, hogy teljesül a „vállalkozásfejlesztés aranszabálya”, ami az effektív növekedés indikátora.

Mindkét ország számvitelében jelen vannak problémás szakmai kérdések, amelyek magyarázatai általában a normatív-jogi dokumentumokban találhatóak meg.

A globalizáció folyamatának köszönhetően az addigi kis-, közép- és nagyvállalatok méretbeli csoportosításának szintjén megjelentek a transznacionális vállalatok. Ezek teljesen új mechanizmusok bevezetését jelentették a gazdaság folyamatába, mint a nemzetközi munkamegosztás és a nemzetközi kooperációk megjelenését. Napjainkra több ezer TNV (transnational company) működik világszerte és nehezíti meg a kisebb nemzeti vállalkozások tevékenységének fenntartását, mivel ezek olcsóbb munkaerővel rendelkező piacokra csoportosultak, ennek ellenére ugyanolyan, vagy magasabb piaci áron értékesítik termékeiket és szolgáltatásaikat.

Ahhoz, hogy a számvitel lépést tudjon tartani a modern világ alkotta technikai, gazdasági és szakmai nehézségekkel, elengedhetetlenné válik a magasan képzett szakemberek képzése. Számos könyvelő véli, hogy 5-10 éves távlatban a számvitel hiányszakmává válik és a munka nagy részét átveszik a különböző, erre a célra kifejlesztett szoftverek, programok és egyéb gépezetek.

ВИСНОВКИ

Протягом історії бухгалтерський облік, як наука, зазнав незліченних змін, спричинених його географічним положенням, культурою, особливостями держав і звичками населення. Внаслідок цих впливових факторів у різних країнах світу виникли різні системи обліку: англо-американська (англосаксонська), континентальна, південноамериканська (латиноамериканська), ісламська та міжнародна. Кожна модель специфічна для групи країн зі схожими обставинами та характеристиками.

Національні стандарти бухгалтерського обліку України визначають методи фінансової звітності та процес її складання, облік різних економічних подій і операцій, облік статей активів і зобов'язань. Присутні методи та принципи бухгалтерського обліку, які повинні бути єдино застосовані законодавством, план рахунків, єдині формати рахунків та інші інструменти, що використовуються в бухгалтерському обліку. Таке державне регулювання бухгалтерського обліку можна помітити і в Угорщині. Рівні державного регулювання відрізняються в обох країнах. Для України ми виділяємо 3 основні рівні регулювання: міжнародний, державний та внутрішній. У випадку Угорщини існує 4 таких рівня: міжнародний, регіональний (ЄС), державний та внутрішній. На рахунки цих двох країн впливають їхні державні податкові системи, між якими існує величезна різниця як між скасуванням податку, так і їх податковими базами. Обидві зразкові компанії склали спрощену фінансову звітність, яка була класифікована як товариства з обмеженою відповідальністю та діяли протягом останніх років.

ТОВ «Голден Нектар Україна» працює на загальній системі оподаткування, тобто є платником ПДВ та податку на прибуток, а також сплачує обов'язковий єдиний соціальний внесок за своїх працівників.

Дослідження фінансових результатів показує, що ТОВ «Голден нектар Україна» був прибутковим наприкінці 2018 та 2020 років і

збитковим наприкінці 2019 та 2021 років. Виручка від реалізації стабільно зростала з 2018 по 2020 рік, потім зменшилася в 2021 році більш ніж на 35,5 тис. грн. Чистий прибуток також коливався таким чином, і поточний 2021 рік став збитковим. Голден нектар не відповідає «золотому правилу розвитку підприємства» щодо розвитку.

ТОВ «KRIMZON» також щорічно готує спрощені звіти. Він складає звіт про прибутки та збитки, використовуючи процедуру загальних витрат, показуючи витрати підприємства, розбиті на складові. Він має такі статті витрат: матеріальні, кадрові, амортизаційні та інші витрати. Аналіз фінансових показників компанії показує, що вона прибуткова, а її прибуток з кожним роком зростає більш ніж удвічі з 2020 по 2021 рік. На основі вивчення тенденцій зростання показників ТОВ «KRIMZON» виявляється, що «золоте правило розвитку підприємства» виконано, що є показником ефективного зростання.

В бухгалтерському обліку обох країн є проблемні професійні питання, роз'яснення яких зазвичай зустрічаються в нормативно-правових документах.

Внаслідок процесу глобалізації транснаціональні компанії виникли на рівні угруповання за розмірами малих, середніх та великих компаній. Це означало впровадження в економічний процес абсолютно нових механізмів, як-от поява міжнародного поділу праці та міжнародного співробітництва. Сьогодні тисячі ТНК (транснаціональних компаній) діють по всьому світу і ускладнюють роботу невеликих національних підприємств, оскільки вони зосереджені на ринках з дешевою робочою силою, але вони продають свої продукти та послуги за такими ж або вищими ринковими цінами.

Для того, щоб бухгалтерський облік не відставав від техніко-економічних та професійних труднощів, які створює сучасний світ, необхідна підготовка висококваліфікованих спеціалістів. Багато

бухгалтерів вважають, що в найближчі 5-10 років буде дефіцит бухгалтерів, і більшу частину роботи перейме на себе різне програмне забезпечення, програми та інші машини, розроблені для цієї мети.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Balogun Akinyemi, A.E. Okoye, Prince Famous Izedonni. History and Development of Accounting in Perspective // International Journal of Sustainable Development Research. – 2015 - Vol. 1, No. 2 – pp. 14-22
2. Родина Л.Н. Этапы развития бухгалтерского учета: учебное пособие / Л.Н. Родина, Л.В. Пархоменко. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 100 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.aup.ru/files/m1227/m1227.pdf>
3. Angus O. Unegbu Theories of Accounting: Evolution and Developments, Income-determination and Diversities in Use / Angus O. Unegbu // Research Journal of Finance and Accounting – 2014 – Vol. 5. – No. 19. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1411/1411.4633.pdf>
4. Облік у зарубіжних країнах: навч. посіб./ Н.С. Акімова, А.П. Грінько, О.В. Топоркова, Т.А. Наумова, Н.С. Ковалевська, Л.О. Кирильєва, В.В. Янчев – Харків:ХДУХТ, 2016. – 288 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/282/1/эк.лок..pdf>
5. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами // Жолнер І.В. / Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
6. Войнаренко М.П., Пономарьова Н.А., Замазій О.В. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: Навч. Посіб.- К.: Центр учбової літератури, 2018. – 488 с.
7. Белова І.М. Бухгалтерський облік в Україні у ХІХ-ХХ століттях/І.М. Белова, І.В. Спільник// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство.- 2017. – Вип. 14(1).- с. 22-26. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_14\(1\)__6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_14(1)__6)

8. Саблук П.Т. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні/ П.Т. Саблук//Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2010. – Вип. 7(3). – с. 86-92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2010_7\(3\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2010_7(3)_14)

9. Fogarasi Erzsébet. A számvitel szabályozásának változásai Magyarországon: jelenlegi helyzet, lehetséges jövőképek. Szakdolgozat. – Miskolc: Üzleti Információgazdálkodási és Módszertani Intézet, 2011. – [Elektronikus forrás]. – Hozzáférés: <http://midra.uni-miskolc.hu/document/11027/3244.pdf>

10. Орлова О. С. Поняття та система бухгалтерського обліку: господарсько-правовий аспект / О. С. Орлова // Університетські наукові записки. - 2012. - № 3. - С. 227-235. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_3_34.

11. Бухгалтерський облік. Навч. посіб./ Ю.А.Верига, М.О. Винагорода, Т.В. Гладких, Б94 О.С. Гусакова, А.Ж. Пшенична, Н.В. Фірсова / За заг.ред. проф. Ю.А. Верига – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 520 с.

12. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації суспільства : монографія / О.В. Пальчук, В.М. Савченко, І.В. Рузмайкіна та ін; за ред. Г.М. Давидова. – Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. -248 с.

13. Вплив глобалізації на систему бухгалтерського обліку в Україні/Щ. Ірина, Р. Наталія. – Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. Міжнародний науковий журнал. Вип.4. 2016

14. Számviteli alapismeretek. Csepreginé Gallasz Andrea – Török Tamás Pál. Dialógus Campus Kiadó, Budapest, 2019. Elektronikus hozzáférés: https://antk.uni-nke.hu/document/akk-copy-uni-nke-hu/802_Szamviteli_alapismeretek_e.pdf

15. Számviteli alapismeretek. Takács András – Márkus Gábor. Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, 2019- Elektronikus hozzáférés: <https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/18265/takacs-a-markus-g-szamviteli-alapismeretek-pte-ktk-pecs-2019-jav.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
16. Pallas Nagy Lexikona. Budapest. Arcanum; FolioNET Kft. 1998-1904. Elektronikus hozzáférés: <http://mek.oszk.hu/00000/00060/#>; <http://mek.oszk.hu/09300/09332/pdf/>
17. Laáb Á. (2006): Számviteli alapok (elmélet és módszertan). BMGE-Tipotex Könyvkiadó, Budapest
18. Tangl A. (2000): A magyar számviteli rendszerből nyerhető információk összehasonlítása az Európai Unió mezőgazdasági számviteli információs rendszerének előírásaival. Ph.D értekezés, ВКАЕ, Budapest
19. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
20. Бухгалтерский учет в странах мира: учеб. пособие / Ф.Ф. Бутынец [и др.]; под ред. Ф.Ф. Бутынца. – Житомир: Житом. гос. технол. ун-т, 2008. – Вып. 2. – 484 с.
21. Szemjon Viktória. Az ukrán és a magyar adózás és számvitel összehasonlítása / Szemjon Viktória // Szakértő szakmai konferencia [“Szakértelem és minőség kompromisszumok nélkül”]. Előadások anyagai (Budapest, 2019. november 27-28.) – Budapest – 2019. [Elektronikus forrás]. – Hozzáférés: https://misk.hu/files/szakmai-tagozatok/10/konferencia_eloadasai_20191127/Dr.%20Szemjon%20Viktoria%20eloadas_Az%20ukran%20es%20magyar%20adozas%20es%20szamvitel.pdf
22. A megbízható és valós összkép érvényesülési környezete a hazai és nemzetközi számviteli szabályozásban / Deák István. Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar. Szeged. 2006.

23. Міністерство Фінансів України./ Нормативне-правове забезпечення бухгалтерського обліку в підприємницькій сфері./ Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja>

24. Magyarország 2000. évi C. törvény a számvitelről hatályos 2000. szeptember 21-től (változtatásokkal és kiegészítésekkel) [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000100.tv#lbj0id674>

25. Господарський кодекс України від 16.01.2001 №436-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#n316>

26. Magyarország 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (változtatásokkal és kiegészítésekkel) [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300005.TV&searchUrl=/gyorskereso%3Fkeyword%3Dk%25C3%25B6zkereseti%2520t%25C3%25A1rsas%25C3%25A1g%2520>

27. Закон України Про господарські товариства від 19.09.1991 р. №1576-ХІІ (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

28. Magyarország 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról (változtatásokkal és kiegészítésekkel) [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400034.tv>

29. Magyarország 2012. évi CXLVIII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról (változtatásokkal és kiegészítésekkel) [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200147.TV>

30. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n187>
31. Kérdések és válaszok. Számviteli egyesület. [Elektronikus forrás.] Hozzáférés: <https://www.mszsze.hu/kerdesek-es-valaszok>
32. Kérdés-Válsz-Könyvelés. Könyveslők.hu. [Elektronikus forrás.] Hozzáférés: <https://konyvelok.hu/kerdes-valasz>
33. Питання-відповідь. Онлайн помічник бухгалтера. [Електронний ресурс.] Режим доступу: <https://bux-help.pp.ua/питання-відповідь>
34. Відповідь на запитання за темою "Бухгалтерський облік". Головбух. [Електронний ресурс.] Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/question/rubric/2>
35. Globalization. A Very Short Introduction./Mankred B. Steger. – Published in the USA by Oxford University Press. Fourth edition. 2017. [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: https://books.google.com.ua/books?hl=hu&lr=&id=xNyPDgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=globalization+meaning&ots=_Eo7Xx2gro&sig=iciedgGFRBd6czuXjmlG5ypHDjE&redir_esc=y#v=onepage&q=globalization%20meaning&f=true
36. Shaping Globalization. Civil Society, Cultural power and Threefolding. /Nicanor Perlas. – Published by Temple Lodge. 2019. Elektronikus forrás]. Hozzáférés: https://books.google.com.ua/books?hl=hu&lr=&id=7ESMDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA2&dq=globalization+meaning&ots=-bVEi2IcWZ&sig=s2TMg1gvoNB18uFcWNooykETXtA&redir_esc=y#v=onepage&q=globalization%20meaning&f=false

37. Szociológia. Anthony Giddens. – Osiris Kiadó. Budapest. 2008. - 781 o. [Elektronikus forrás]. – Hozzáférés: <https://doksi.net/hu/get.php?lid=21547>

38. Gazdaságpolitika a globalizált világban. Veress József. – TYPOTEX. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem. 2009. [Elektronikus forrás]. – Hozzáférés: https://www.tyotex.hu/book/1940/veress_jozsef_gazdasagpolitika_a_globalizalt_vilagban

39. Примостка Л. О. Фінансова глобалізація: сутність, форми прояву, наслідки / Л. О. Примостка, О. О. Чуб // Фінанси, облік і аудит. - 2011. - Вип. 18. - С. 172-183. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2011_18_22.

40. Проданчук М. А. Вплив глобалізації економіки на формування методології бухгалтерського обліку в умовах управління бізнесом / М. А. Проданчук // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки. - 2014. - Вип. 26. - С. 363-374. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvbdfa_2014_26_47.

41. Globalization. Shalmali Guttal.- Development in Practice, Vol. 17, numbers 4-5, August 2007. [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://www.jstor.org/stable/25548249>

42. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації суспільства : монографія / О.В. Пальчук, В.М. Савченко, І.В. Рузмайкіна та ін; за ред. Г.М. Давидова. – Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем» , 2017. -248 с. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/158807115.pdf>

43. Закон України Про Концепцію Національної програми інформатизації від 04.02.1998. р. №27-28, ст.182 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-вр#Text>

44. Проданчук М. А. Вплив глобалізації економіки на формування методології бухгалтерського обліку в умовах управління бізнесом / М. А. Проданчук // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки. - 2014. - Вип. 26. - С. 363-374. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvbdfa_2014_26_47

45. Жук В. До проблем стратегії запровадження МСФЗ в Україні / В. Жук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 10. – С. 16–20

46. A kis- és közepes méretű vállalkozások értelmezése és gazdasági szerepe a mai globalizált világban. Edit Lukács. – In: Szentes Balázs (szerk.) Tudás és versenyképesség pannon szemmel 1 -2. kötet : Pannon Gazdaságtudományi Konferencia Veszprém, 2006.06.02. Veszprém: Pannon Egyetemi Kiadó, pp 229-235. 2006. Hozzáférés: http://real.mtak.hu/91218/1/KKV_ama_i_glob_vilagban_Veszprem.pdf

47. A méretfüggő vállalati adózás. A kkv-k megvédése a globalizáció negatív hatásaitól. Giday András - Árva László. – Polgári Szemle, 14. évf., 1-3 szám, 2018, 180-192., DOI: 10.24307/psz.2018.0814.

48. Стан і перспективи розвитку бухгалтерського і управлінського обліку в умовах глобалізації: моногр. / [З.-М.В. Задорожний, Я.Д. Крупка та ін.]; за наук. ред. д. е. н., проф. З. М.-В. Задорожного. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка» 2020. 295 с. Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41400/1/МОНОГРАФІЯ2.pdf>

49. A könyvelés jövője. A digitalizáció hatása a könyvelésre. Kósa Eszter Réka. – Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg. 2020. Hozzáférés: http://dolgozattar.repozitorium.uni-bge.hu/25263/1/kosa_eszter_reka_2020jan_publikus.pdf

MELLÉKLETEK

ANNOTÁCIÓ

Márkus Noémi Hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek: közös és megkülönböztető jellemzők. Szakdolgozat a felsőoktatás első (alapképzési) szintjéhez a 071 „Számvitel és adóügy” szakon. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola. Beregszász, 2022.

A dolgozat 83 oldal nyomtatott szövegből, 19 táblázatból, 3 ábrából, bevezetésből, 3 fejezetből, következtetésekből és javaslatokból áll, 49 felhasznált forrásból és 4 mellékletből áll, 6 oldalon.

Kulcsszavak: számvitel fejlődése, globalizáció, számviteli rendszer, számviteli szabályozás, számvitel jövője.

A szakdolgozat a ma létező számviteli rendszerek sokféleségét taglalja, ami megnehezíti mind a nemzeti rendszerek, ami megnehezíti az összeegyeztethetőséget mind az országok rendszerei, mind a nemzetközi standardok között. A számvitel harmonizáltsága, minden érintett fél számára való érthetősége pedig elengedhetetlen a könyvelésben. Ennél fogva választottam a hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek közös és megkülönböztető jellemzőinek kutatását.

A diplomamunka célja a hazai és külföldi pénzügyi számvitel rendszerek elméleti és módszertani rendelkezéseinek alátámasztása, közös és megkülönböztető tulajdonságainak feltárása.

A kutatás objektuma az ukrajnai és magyarországi pénzügyi számviteli rendszer, valamint a Golden nektár Ukrajna Kft és KRIMZON Kft.

A kutatás tárgya a hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek működésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdések összessége.

A kutatás alapját hazai és külföldi tudósok pénzügyi számvitelről szóló tudományos munkái, tudományos-gyakorlati konferenciák és szemináriumok anyagai, referencia és tájékoztató kiadványok, publikált statisztikák, oktatóanyagok, a Golden nektár Ukrajna Kft. és KRIMZON Kft. dokumentumai

és pénzügyi jelentései, Ukrajna és Magyarország jogszabályi és normatív dokumentumai, illetve internetes források képezték.

A kutatás eredményeinek gyakorlati jelentősége a számviteli rendszerek fejlesztése eredményeként Magyarországon és Ukrajnában létrejött nemzeti számviteli rendszerek összehasonlítása. Az összehasonlítást egy magyarországi korlátolt felelősségű társaság és egy ukrainai korlátolt felelősségű társaság példája szemlélteti és azonosítja e két ország számviteli rendszerének jövőbeli kilátásait.

АНОТАЦІЯ

Маркуш Н.Л. Вітчизняна та зарубіжні системи фінансового обліку: спільні й відмінні риси. *Дипломна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Берегове, 2022.*

Дипломна робота викладена на 83 сторінках друкованого тексту, ілюструється 19 таблицями, 3 рисунків та складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел із 49 найменувань і 4 додатків на 6 сторінках.

Ключові слова: розвиток бухгалтерського обліку, глобалізація, система бухгалтерського обліку, регулювання бухгалтерського обліку, майбутнє бухгалтерського обліку.

Дипломна робота полягає в різноманітності наявних систем обліку, які існують сьогодні, що ускладнює сумісність як національних систем, так і міжнародних стандартів. Гармонізація бухгалтерського обліку та зрозумілість для всіх залучених сторін має важливе значення в бухгалтерському обліку. Тому вважаємо актуальним дослідити спільні та відмінні риси вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку, а за основу порівняння взяти системи бухгалтерського обліку України та Угорщини.

Мета дипломної роботи бакалавра полягає в обґрунтуванні теоретичних та методичних положень з вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку та дослідженні їх спільних та відмінних рис.

Об'єктом дослідження виступає система фінансового обліку, в Україні та Угорщині та на ТОВ «Голден Нектар Україна» і ТОВ «KRIMZON».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних питань щодо функціонування вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку.

Основою дослідження стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем фінансового обліку, матеріали науково-практичних конференцій і семінарів, довідково-інформаційні видання, опубліковані статистичні дані, інструктивно-методичні матеріали, документи та фінансові звіти ТОВ «Голден Нектар Україна» та ТОВ «KRIMZON», законодавчі та нормативні документи України та Угорщини, інтернет-ресурси.

Практичне значення результатів дослідження полягає в порівнянні національних систем обліку, створених в Угорщині та Україні в результаті розвитку систем обліку. Порівняння проілюстровано на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю в Угорщині та товариства з обмеженою відповідальністю в Україні та визначені майбутні перспективи бухгалтерських систем цих двох країн.

ANNOTIATION

Markush Noemi Domestic and foreign financial accounting systems: common and differential characteristics. Thesis for the first (bachelor) level of higher education in 071 "Accounting and Taxation". Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education. Beregovo, 2022.

The dissertation consists of 83 pages of printed text, 19 tables, 3 figures, an introduction, 3 chapters, conclusions and suggestions, 49 sources used and 4 appendices, 6 pages.

Keywords: development of accounting, globalization, accounting system, accounting regulation, future of accounting.

The dissertation discusses the diversity of accounting systems that exist today, which makes it difficult for both national systems, which makes it difficult to reconcile between both national systems and international standards. Harmonization of accounting and comprehensibility for all parties involved is essential in accounting. Therefore, I chose to research the common and distinctive features of domestic and foreign financial accounting systems.

The aim of the diploma thesis is to support the theoretical and methodological provisions of the domestic and foreign financial accounting systems, to explore their common and distinctive features.

The object of the research is the financial accounting system of Ukraine and Hungary, as well as the Golden Nectar Ukraine Ltd. and KRIMZON Ltd.

The subject of the research is a set of theoretical and practical issues related to the operation of domestic and foreign financial accounting systems.

The research is based on the scientific works of domestic and foreign scientists on financial accounting, materials of scientific-practical conferences and seminars, reference and information publications, published statistics, educational materials, documents and financial reports of Golden Nectar Ukraine Ltd. And KRIMZON Ltd., legal acts of Ukraine and Hungary, and normative documents and Internet resources.

The practical significance of the research results is the comparison of the national accounting systems established in Hungary and Ukraine as a result of the development of accounting systems. The comparison is illustrated by the example of a limited liability company in Hungary and a limited liability company in Ukraine and identifies the future prospects of the accounting systems of these two countries.

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1011255815

Дата перевірки:
19.05.2022 19:00:03 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
19.05.2022 19:12:18 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: **Márkus-N.-UNI**

Кількість сторінок: 73 Кількість слів: 15807 Кількість символів: 125019 Розмір файлу: 1.04 MB ID файлу: 1011146021

8.62% Схожість

Найбільша схожість: 1.54% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1008039275)

6.38% Джерела з Інтернету

561

Сторінка 75

3.71% Джерела з Бібліотеки

104

Сторінка 81

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

12